

Záróvizsga-tételek

I. BIBLIAI TÖRTÉNELEM (BT)

I.1. *Izrael története (7 tétel):*

BT-1. Az Ábrahámmal kötött szövetség: kronológia és lelki tanulságok

- Ábrahám elhívásának időpontja, a bibliai kronológia sarokpontjai
- az Ábrahámmal kötött szövetség elemzése: feltételek és ígéreték
- a kiválasztottság fogalma
- Ábrahám jellemének összegzése: legfőbb hibák és erények

BT-2. Mózes kora és a kivonulás

- kortörténeti háttér, a kivonulással kapcsolatos elméletek
- a 10 csapás elemzése
- a kivonulás (létszám, útvonal, lelki tanulságok)
- Mózes jellemfejlődésének állomásai

BT-3. A bírák korának összegző értékelése és egy szabadon választott bíró pályájának bemutatása

BT-4. Az egységes királyság korának bemutatása

- a királyválasztás oka és körülményei
- a királytörvények elemzése
- a korszak egy szabadon választott királyának összegző jellemzése

BT-5. Az északi országrész általános jellemzése és az illési reformok a kettészakadt királyság korában, különös tekintettel az alábbiakra:

- a lelki hanyatlás íve és okai
- a legnagyobb mélypont és a kiemelkedés: Akháb kora és az illési reformáció
- az északi országrész bukása: asszír támadás

BT-6. A déli országrész általános jellemzése és a reformkirályok a kettészakadt királyság korában, különös tekintettel az alábbiakra:

- a királytörvények érvényesülése
- egy szabadon választott reformkirály uralkodásának összegzése
- a déli országrész bukása: babiloni támadás

BT-7. A babiloni fogság utáni kor

- a fogságból való hazatérés 3 hulláma és 3 rendelete
- a perzsa kort követő birodalomváltások az intertestamentális korban
- a korabeli vallás-politikai pártok jellemzése

I.2. *Jézus élete (5 tétel):*

BT-8. Jézus életének első szakasza és az Izraelben uralkodó állapotok

- Általános jellemzés röviden: politikai helyzet, vallási pártok, a zsidó vallás állapota

- A Jézus születésekor adott kijelentések (összefoglalás)
- Keresztelő János mint Jézus előfutára

BT-9. Jézus megkeresztelkedése és megkísértése

A korai júdeai szolgálat általános jellemzése és egy tetszőlegesen választott esemény bővebb kifejtése

BT-10. Jézus gyógyításai és tanításai a nagy galileai szolgálat alatt

- A gyógyítások általános jellegzetességei és egy szabadon választott gyógyítás bővebb kifejtése
- A Jézus által adott legfontosabb tanítások, a farizeusokkal és írástudókkal folytatott viták

BT-11. A tanítványokkal való törődés a galileai szolgálattól az utolsó vacsoráig

- A kenyérszaporítással kapcsolatos események és a galileai válság (összefoglalás)
- Jézus kijelentései szenvedéséről és a megdicsőülés jelentősége (összefoglalás)
- Jézus küzdelme tanítványaiért az utolsó vacsora alatt

BT-12. Jézus szenvedéstörténete és feltámadása: a főbb események felvázolása, egy tetszőlegesen választott szakasz bővebb kifejtése a négy evangélium összevetése alapján

II. ÍRÁSMAGYARÁZAT (IR)

II.1. A Biblia keletkezéstörténete és hermeneutikája (4 tétel):

IR-1. A kánon kialakulása és megbízhatóságának kérdése (A kánon fogalma, az ó- és újszövetségi iratok kanonizációja, a kanonizáció folyamán megvizsgált iratok négy csoportja)

IR-2. A Biblia szöveghűségének kérdése (Az Ó- és Újszövetség kéziratjai, szövegkritika, a Holt-tengeri tekercsek)

IR-3. A Biblia ihletettsége (Főbb igék, az ihletés három formája, a prófétafogalom, az ihletés próbája)

IR-4. A Biblia értelmezése (A helyes értelmezés alapelvei)

II.2. Zsoltárok könyve (1 tétel):

IR-5. A Zsoltárok könyve szerzői, a bibliai költészet jellegzetességei, a zsoltárokból szereplő témák. – Egy kiválasztott zsoltár elemzése

II.3. Ószövetségi bölcsesség-irodalom (2 tétel):

IR-6. Jób és barátai magatartása:

- Hogyan lehet önmagukban igaz kijelentésekkel is „hamisan szólni?” (kifejtés a barátok konkrét kijelentéseinek felidézésével, Jób 42,7 fényében)

- Jób magatartásának értékelése saját kijelentései és Isten minősítése alapján

IR-7. Salamon élettörténete és bölcsessége, mint a Prédikátor könyve értelmezésének kulcsa

- Prédikátor könyve alapeszméinek összefoglalása
- Az uralkodói előmenetel és a hitehagyás tükröződése a Prédikátor könyve eszméiben, szerzőjük vívódásaiban és igazságkeresésében

II.4. Nagy prófétai könyvek (4 tétel):

IR-8. Ésaías könyve szerzőségének a kérdése

IR-9. Jeremiás és Ezékiel könyve, mint az ember "saját kezei csinálománya" és "Isten beszéde" konfliktusának bemutatása

IR-10. Dániel könyve szerzőségének a kérdése

IR-11. Dániel könyve 2. fejezetének elemzése

II.5. Messiási próféciák (3 tétel):

IR-12. Az ősevangélium

IR-13. A 22. zsoltár messiási próféciája – párhuzamok a 69. zsoltárral

IR-14. Ebed Jahve énekek Ésaías könyvében – A négy közül egynek a részletes elemzése

II.6. Jézus példázatai (3 tétel):

IR-15. Az Ige befogadását akadályozó és elősegítő körülmények a magvető példázata szerint

- Az egyes „talajtípusok” rövid jellemzése
- Hogyan kell lelki értelemben „előkészíteni a talajt”? (Utalás más, erről szóló ó- és újszövetségi igékre)

IR-16. Isten kereső szeretete és az ember erre adott válasza: a nagy vacsora, a tékozló fiú és az adós szolgálja példázata

- Mit jelent a nagy vacsora példázatában a meghívás elutasítása, és milyen szempont alapján történik kiterjesztése?
- Hogyan válik az ember elveszetté? Mi alapján fogadja vissza Isten a hozzá visszatérőket?
- Mi a megbocsátásra való képesség alapja az adós szolgálja példázata szerint?

IR-17. Ítélet és Isten országára való alkalmasság: a juhok és kecskék, a királyi menyegző és a tíz szűz példázata

- Minek alapján választja szét Krisztus az igazakat és a gonoszokat a juhok és kecskék példázata szerint?
- Mit jelképez a menyegzői ruha? Hogyan lehet szert tenni rá? (Kifejtés más igehelyek figyelembevételével)
- Miben jelöli meg a tíz szűz példázata az üdvösségre való alkalmasság feltételét? (A vonatkozó ószövetségi jelképek figyelembevételével)

II.7. János evangéliuma (2 tétel):

IR-18. Jézus Nikodémussal folytatott beszélgetésének elemzése, különös tekintettel az újjászületés és Jézus áldozata kapcsolatára (Jn 3,1-21)

IR-19. Jézus és a tanítványok egymáshoz való viszonyának elemzése Jézus Jó pásztorról szóló példabeszéde alapján (Jn 10,1-16). Ennek fényében a mai keresztény egységmozgalom értékelése

II.8.Római levél (2 tétel):

IR-20. Róm 3,19-31 elemzése

- Hogyan mutat rá a törvény a megigazulás szükségességére? (A szövegbeli előzmények rövid összefoglalásával)
- Hogyan alapozza meg Krisztus helyettes áldozata az ember megigazítását?
- Hogyan „erősítjük meg” a törvényt hit által? (Kifejtés a levél egészének figyelembevételével)

IR-21. Róm 7,14-25 és 8,1-4;10-14 elemzése

- Milyen benső akadállyal szembesül az az ember, aki engedelmeskedni szeretne Isten törvényének? Mi jellemzi az ilyen ember viszonyát Isten törvényéhez? (A legfontosabb szakaszok kiemelése és összefoglalása)
- Mi a „Jézus Krisztusban való élet Lelkének törvénye”? Milyen konkrétumokban mutatkozik meg a Szentlélek befolyása?

II.9.Páli levelek (2 tétel):

IR-22. Hogyan értelmezzük a „pálfordulás” jelentését Pál személyes élete, tapasztalatai alapján (Gal 1f, Fil 3f, ApCs 9f, 26f) és hogyan hat, illetve hogyan jelenik meg ez az esemény Pál teológiájában (a keresztté ereje: 1Kor 1,18-23, Gal 2,15-22, Istennek ereje: Róm 1,16-17, 10,6-11, Krisztus evangéliuma: 1Kor 9,12, 2Kor 2,12, stb.)

IR-23. 1Kor 13,1-13 írásmagyarázata

Az elemzés szempontjai:

- Az elemzett szakasz illeszkedése a levél egészébe
- Főbb kijelentések és ezek magyarázata
- Összefüggések a Biblia más részeivel

II.10.Jelenések könyve (3 tétel):

IR-24. Jelenések könyve jövendölései szerint meddig volt egységes a kereszténység és miért? Az efézusi és a szmirnai levél tanulságai

IR-25. Mi okozta a középkorban a kereszténység megoszlását a pergámumi és a tiatirai levél fényében?

IR-26. Az újkori kereszténység hanyatlásának főbb okai a szárdiszi és a laodiceai levél tükrében. Az ébredés rövid időszaka eközben: A filadelfiai üzenet

III. RENDSZERES TEOLÓGIA (RT)

III.1. *Bibliai etika és antropológia (6 tétel):*

RT-1. A két alternatív életrend, Isten törvénye és a bűn törvénye

RT-2. A bibliai antropológia (más antropológiai szemléletekhez képest) megkülönböztető alaptételei (rövid összegezés)

- Az ember antropológiai felépítése és az élő lélek funkciói
- Szabad választás vagy szabad akarat
- A lelkiismeret mibenléte és sérülékenysége
- Az érzelmek szerepe
- A bűnre való hajlam mibenléte és hatása
- A hármasság, az önmegváltás lehetetlensége

RT-3. A hit és a hit általi megigazulás bibliai fogalma

RT-4. Az ember négy lehetséges viszonyulása Isten törvényéhez

RT-5. Az újjászületés, a megszentelődés és a tökéletesség bibliai fogalma (Rövid meghatározás és szemléltetés bibliai példákkal, igeszakaszokkal)

RT-6. A Tízparancsolat mint törvény és evangélium, valamint belső szerkezete, logikája

III.2. *A Biblia tanításainak rendszere (9 tétel):*

RT-7. Isten személye, teremtő és fenntartó Isten volta (Rövid összegzés, alaptételek és kulcsigék)

RT-8. A bűn eredete Jézus kijelentése szerint - Isten válasza a bűnre, a megváltási vagy predesztinációs terv (Alapelvek rövid összegzése kulcsigékkel)

RT-9. Az Izrael-kérdés (Üdvtörténeti szerepe és annak megszűnése, kapcsolódó mai kérdések)

RT-10. Krisztus testtelételenek evangéliuma az Írás szerint (Alaptételek és kulcsigék)

RT-11. Krisztus halálának és feltámadásának evangéliuma az Írás szerint (Alaptételek és kulcsigék)

RT-12. Krisztus közbenjáró szolgálata - Krisztus, mint az egyház feje (Rövid összegzés kulcsigékkel, az egyház fogalmának biblikus meghatározása is)

RT-13. Minden bibliai tanítás helyreállítása a végidőben (A helyreállítandó területek felsorolása, részletesebben a keresztség és az úrvacsora rendeltetéséről, ezek eredeti formájáról)

RT-14. A halottak állapota a Szentírás szerint, a lélek halhatatlansága eszméje, eredete és kritikája

RT-15. A Szentírás tanítása Jézus visszajöveteléről, a milleniumról és az örök életről az újjáteremtett földön (Utalás a mai félreértettségre és téves értelmezésekre is)

IV. EGYHÁZ- ÉS VALLÁSTÖRTÉNET (EV)

IV.1. Egyháztörténet (6 tétel):

EV-1. A keresztény egyház kialakulása és a keresztényüldözések
(A kereszténység története és szervezetének alakulása Jézus halálától a 313-as milánói türelmi rendeletig)

EV-2. A konstantinuszi fordulat és a birodalmi egyház kialakulása
(A kereszténység a Római Birodalomban 313 és 380 között)

EV-3. A középkori pápaság kialakulása (V-VIII. sz.) és a római katolikus kultuszrendszer létrejötte, ill. fontosabb elemei

EV-4. A XVI. századi reformáció Európában és Magyarországon
(A reformáció főbb egyéniségeinek és mellékirányzatainak bemutatása, ezek megjelenése Magyarországon)

EV-5. Az ellenreformáció Európában és Magyarországon
(Az ellenreformáció eszköztára; a tridenti zsinat és a jezsuita rend szerepe. Pázmány Péter munkássága, a protestantizmus helyzete Magyarországon a 17. században)

EV-6. Katolicizmus és protestantizmus a XIX-XX. században
(A felvilágosodás és a racionalizmus hatása a keresztény teológiára. Főbb teológusok; az I. és II. Vatikáni Zsinat, az ökumenikus mozgalom)

IV.2. Vallástörténet (3 tétel):

EV-7. Hinduizmus-Buddhizmus

EV-8. Judaizmus

EV-9. Iszlám

Általános követelmények: az adott vallás(ok) történeti kialakulásának (ha van), alapítója munkásságának rövid összefoglalása, továbbá a tanrendszere(i) és alapvető fogalmi(k) ismertetése. A mértékadó irat vagy iratok (szent könyvek, kinyilatkoztatásként elfogadott vallási irodalom) rövid jellemzése (ahol van ilyen)

v. GYAKORLATI TEOLÓGIA (3 TÉTEL)

GY-1. Melyek a fő különbségek az ember lelki egészségének helyreállítása vonatkozásában a Biblia-alapú lelkigondozás és a pszichológiai megközelítés között?

GY-2. Sorolja fel és röviden ismertesse a lelkigondozói beszélgetés legfontosabb alapelveit!

GY-3. Mi a sarokköve a gyermekek jellemfejlődésének? Mi a nevelés legfőbb feladata ennek megfelelően? Miért ez az elsődleges szempont a gyermeknevelésben?